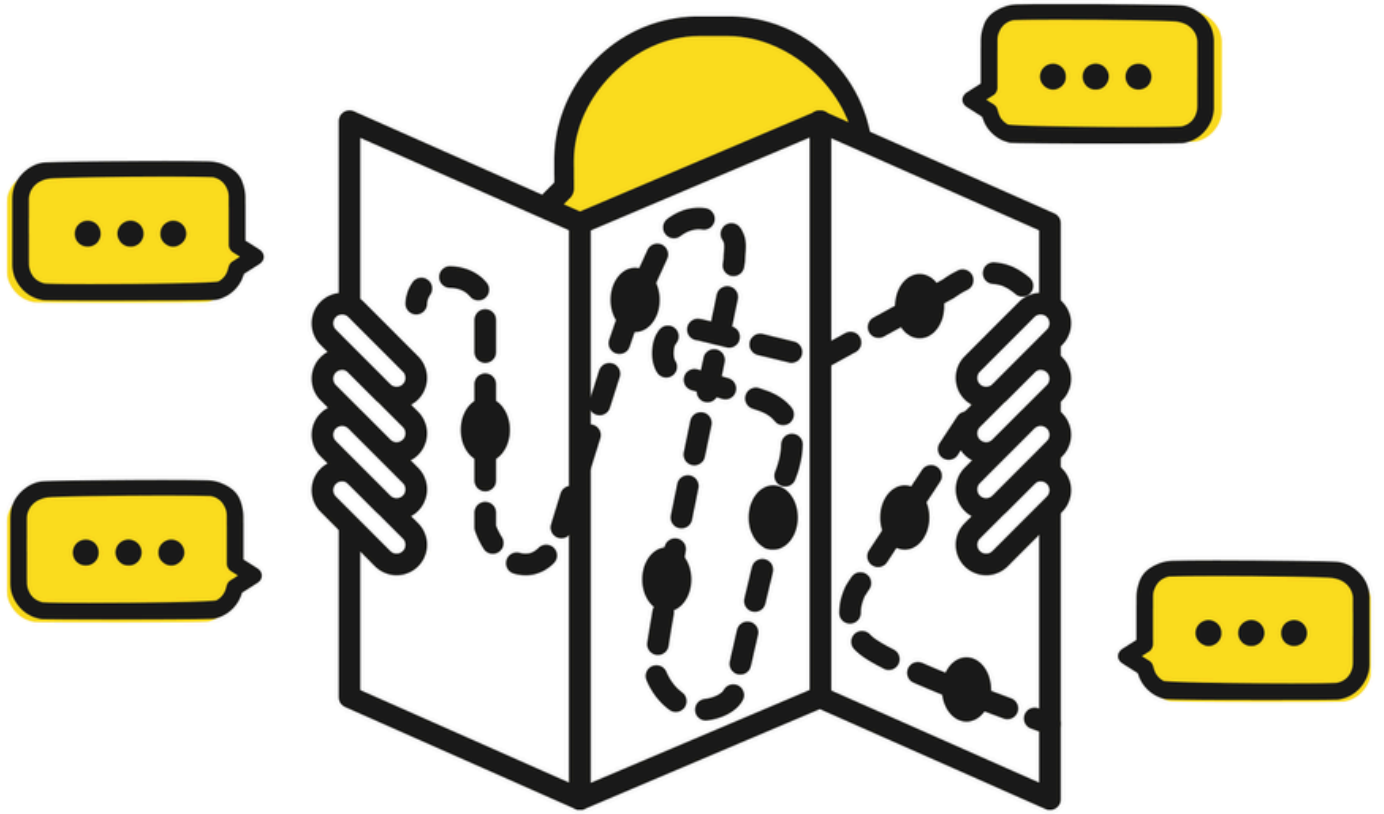

ERÄTAUKO II

ERÄTAUKO- KOULUTTAJAN OPAS

Eväitä oman Erätauko-ohjaajakoulutuksen suunnitteluun ja toteutukseen

Hienoa että olet kiinnostunut uusien Erätauko-ohjaajien kouluttamisesta! Tämä työkalu auttaa sinua pohtimaan koulutuksesi sisältöä. Näin alkuun on syytä todeta, että Erätauko-menetelmän hienous piilee sen yksinkertaisuudessa. Kivana lisänä voidaan pitää sitä, että menetelmä on luotu annettavaksi eteenpäin. Toisin sanoen kuka tahansa menetelmän hyödyntämisestä kiinnostunut voi ottaa tämän käyttöön ja alkaa toteuttamaan omia Erätauko-keskustelujaan.

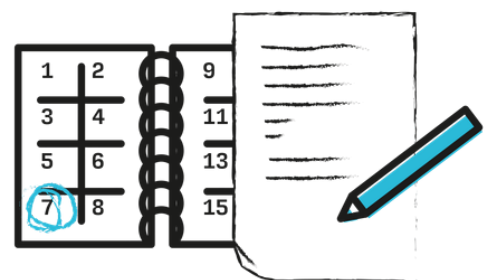
Lähtökohta Erätauko-ohjaajakouluttamiselle

Erätauko-säätiön ohjeistus on, että uusia Erätauko-ohjaajia kouluttavaksi kannattaa ryhtyä siinä vaiheessa, kun on itse kerryttänyt riittävästi kokemusta omien Erätauko-keskustelujen valmistelusta ja ohjaamisesta. Paras keino oppia näistä kummastakin tapahtuu tekemällä kumpaakin. Kaikenlainen kokemus ryhmäohjaamisesta on hyvin arvokasta ja antaa paljon myös Erätauon kouluttamiseen, mutta Erätauko-ohjaajia kouluttaessa sinulle esitettävät kysymykset liittyvät usein tilanteisiin, joita ilmenee nimenomaan Erätauko-keskustelua ohjatesa. Näitä voivat olla esimerkiksi kysymykset, kuten "Miten toimia, jos joku ei tahdo sitoutua rakentavan keskustelun pelisääntöihin?" tai "Miten ohjaan keskustelun takaisin raiteilleen sen jälkeen, kun osallistujat keskittyvät enemmän toistensa nokittamiseen erilaisilla väittämillä?".

On siis tärkeää, että kouluttaja osaa pohtia ja tarjota vastauksia sekä teorian, että käytännön kokemuksen pohjalta, jotta koulutettavat oppivat nimenomaan Erätauosta. Kukaan ei ole täydellinen ja aivan kuten Erätauko-ohjaamisessa, myös Erätauko-ohjaajakouluttamisessa kehittyy sitä mukaan kun sitä tekee. Paras lähtökohta on kuitenkin se, että olet kerryttänyt Erätauko-ohjaamiskokemusta erilaisista ympäristöistä.

Oman Erätauko-ohjaajakoulutuksen suunnittelu

Ei ole olemassa yhtä ja kaikille samaa - oikeaa tapaa toteuttaa Erätauko-ohjaajakoulutusta. On olemassa monia hyväksi todettuja tapoja. Koulutuksen rakenne ja kesto voivat vaihdella kouluttavasta tahosta ja koulutettavasta ryhmästä riippuen. Mitä enemmän sinulla ja koulutettavilla on käyttöä aikaa, sen syvemmälle pääsette Erätauko-ohjaamiseen. Älä epäröi kokeilla uusia asioita, tai hyödyntää muissa yhteyksissä hyväksi toteamiasi keinoja oman ohjaajakoulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Kokeilemalla oppii - myös kouluttaessa!

Syötteitä oman Erätauko-ohjaajakoulutuksen suunnitteluun

Varaa koulutuksellesi riittävästi aikaa, **vähintään kuusi tuntia**. Lähde rakentamaan kokonaisuutta tämän päälle. Pidennä kestoja, mikäli sinusta tuntuu, että aika ei riitä.

*Esimerkki: Iso osa Erätauko-säätiön toteuttamista ohjaajakoulutuksista on välitehtävän sisältäviä kaksiosaisia koulutuksia, jotka ovat kokonaiskestoltaan yhden kokonaisen ja yhden puolikkaan päivän (yht. 9.5h) mittaisia. Välitehtävä on oman Erätauko-keskustelun suunnittelu ja toteutus.

Kaikki eivät ole pitkän linjan kouluttajataustan omaavia, mutta sen ei tarvitse olla este uusien Erätauko-ohjaajien kouluttamiselle. Hyödynnä kaikkea kokemustasi ja oman Erätauko-taipaleesi aikana tekemiäsi havaintoja ja oivalluksia oman ohjaajakoulutuksen suunnittelussa. Pohdi seuraavia kysymyksiä:

Minkälainen koulutuksen rakenne tukee nähdäksesi oppimista parhaiten?

Mieti koulutuksia, joihin olet itse osallistunut. Mikä näiden rakenteessa oli sellaista, josta tahdot pitää itsekini kiinni? Oliko rakenteessa hyvää esimerkiksi taukojen määrää, tai se miten sisältö oli jaoteltu suhteessa käytettävissä olevaan aikaan? Pyörää ei tarvitse keksiä uudelleen.

Mikä auttaa omaa oppimistasi parhaiten koulutuksissa ylipäätään?

Oletko itse terävimmilläsi aamupäivän aikana vaikkapa teorian oppimisen suhteen? Tai tukeeko omaa oppimistasi sellainen asetelma, jossa pääset kohtaamaan muut? Arvostatko itse sitä, että kouluttaja esittää aktiivisesti kysymyksiä ja tekee tällä tavoin koulutuksesta vuorovaikutteisempaa vai 'riittääkö', että tiedät että sinulla on halutessasi tila ja mahdollisuus esittää kysymyksiä.

Kokeile sellaisia käytäntöjä, jotka tukisivat omaa oppimistasikin. Pohdi yksinkertaisia ja konkreettisia asioita, joita voit sisällyttää luontevasti omiin koulutuksiisi.

Millä Erätauosta oppimallasi on ollut itsellesi eniten painoarvoa? Mitkä asiat tai elementit olet itse kokenut kaikista tärkeimmiksi ja miksi? Mihin liittyen olet kokenut eniten oivalluksia?

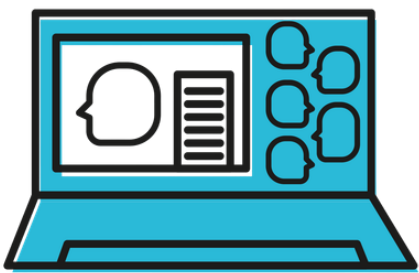

Näiden oppien ja oivallusten jakaminen on arvokasta. Ajatustesi jakaminen esimerkiksi siihen liittyen, että millä tavoin rakentavan keskustelun pelisäännöt ovat osoittaneet tai osoittavat kerta toisensa jälkeen arvonsa ohjaajan näkökulmasta, tai millä tavoin Erätaukomenetelmään pohjaavan keskustelun käyminen ja käynnistäminen on luonut yhteyttä, mahdollistanut yhteistyötä tai synnyttänyt ennalta arvaamattomia oivalluksia, voivat olla kouluttaessa todella tärkeitä viestejä. Siispä jaa omia oivalluksiasi.

Työskenteletkö pääosin tietyn kohderyhmän kanssa? Minkä Erätauko-menetelmään jaltai koulutuksen toteutukseen liittyvien asioiden merkitys korostuu eniten ko. kohderyhmän näkökulmasta?

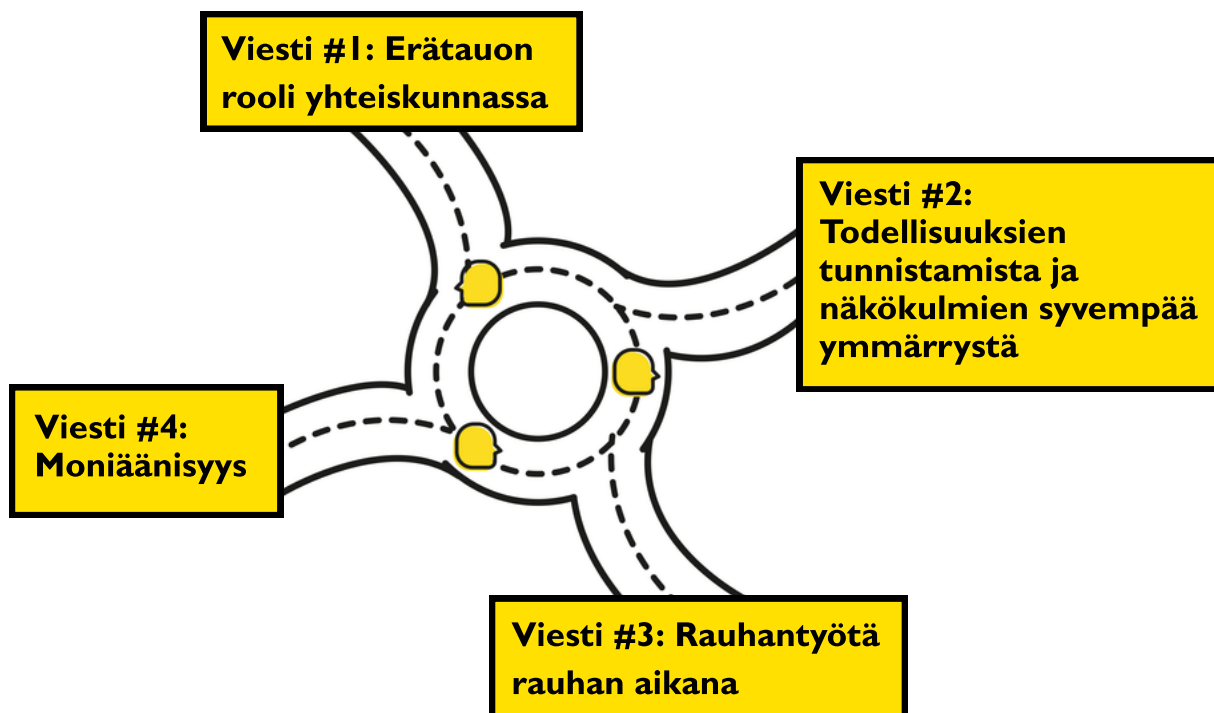
Mitkä ovat kohderyhmän (toimintaympäristön, työn luonteen jne.) realiteetit? Onko kuuden tunnin mittainen yhtäjaksoinen koulutus edes mahdollista, vai kannattaako koulutus suunnitella suoraan moniosaiseksi? Tuleeko koulutus järjestää virka-ajan sisäpuolella vai ilta-aikaan? Onko osallistujia mahdollista saada fyysisesti samaan tilaan, vai onko koulutus parempi suunnitella toteutettavaksi etäyhteyksin?

Jos kohderyhmä koostuu opetushenkilöstöstä, niin tulisiko sinun huomioida koulutuksen sisällössä enemmän esimerkiksi oppilaitoksissa kerrytettyjen Erätauko-oppien jakamista? Aina on toki myös hyvä kysyä koulutettavilta suoraan, että minkälaisia odotuksia heillä on ja miten ja missä he ovat suunnitelleet hyödyntävän menetelmää jatkossa.

Sisällytä koulutukseesi kuitenkin aina nämä

On pelkästään hyvä, että pohdit ja räätälöit Erätauko-ohjaajakoulutuksestasi oman näköisen. Meidän on kuitenkin syytä muistaa tietyt menetelmän hyödyntämiseen liittyvät asiat. Alla muutama viesti, joita välittämällä pidämme huolen siitä, että Erätauko-menetelmä palvelee yhteisöissä ja yhteiskunnassamme siten miten tämä on suunniteltukin palvelevan.

Viesti #1: Erätaun rooli yhteiskunnassa

Erätauossa on ensisijaisesti kyse rakentavan keskustelun lisäämisestä yhteiskunnassa. Erätauko voi hyödyntää esimerkiksi osana päätöksentekoprosesseja tai strategiatyötä, mutta on tärkeää pitää mielessä, että keskustelulla on itseisarvo. Erätaun avulla tuetaan ihmisten osallistumista keskusteluihin erilaisista yhteisöjä ja yhteiskuntaa koskettavista aiheista. Kyseessä on siis toiminta, joka ei rajoitu hankkeisiin tai päätöksentekoprosesseihin. Erätauolla - keskustelulla - ei ole päätepysäkkiä. Erätaun avulla kehitetään kansalaistaitoa, jonka myötä ymmärrämme eri aiheita, toisiamme ja meitä ympäröivää maailmaa mahdollisimman hyvin. Kyse on kestävän yhteiskunnan jatkuvasta rakentamisesta.

Erätauko on vastapaino nopealle ja/tai yksinkertaistavalle. Erätauko on pysähtymistä, rauhallisuutta ja pyrkimystä ymmärtää monisäikeisiä asioita, ympäristöjä ja maailmaa paremmin.

Viesti #2: Miелipiteiden, neuvottelun ja väittelyn sijaan todellisuuksien tunnistamista ja näkökulmien syvempää ymmärrystä

Erätauossa ei ole kyse toistensa kanssa kilpailevien mielipiteiden esiin nostamisesta, vaan tarkoitus on tehdä näkyväksi eri todellisuuksia ja näistä kumpuavia näkökulmia. Koska kyseessä ei koskaan ole väittely vaan syvempään ymmärrykseen tähtäävä keskustelu, meidän ei tulisi milloinkaan olla tilanteessa, jossa väitellään jonkun asian puolesta tai tätä vastaan. Erätauossa ei myöskään ole kyse sopimukseen pääsemisestä tai edunvalvonnasta. Tavoite on aina syvemmän ymmärryksen rakentaminen - yhdessä ajatellen ja oppien.

Psst... muistathan, että syvempi ymmärrys on myös tavoitteena eri kuin yhteinen ymmärrys.

Viesti #3: Rauhantyötä rauhan aikana

Erätauon vahvuudet ja mahdollisuudet liittyvät ennen kaikkea keskustelun lisäämiseen ja ihmisten sekä ryhmien välisten yhteyksien ja suhteiden vaalimiseen kaikkina hetkinä, jotta mahdollisimman harva konflikti kriisiytyisi. Erätauon suhde kriisiytyneiden konfliktienratkaisuun on siis ennen kaikkea ennaltaehkäisevä. Tästä syystä voimme ajatella Erätaukoä rauhan työnä rauhan aikana. Tämä ei tarkoita, etteikö Erätaukoä voisi hyödyntää jännitteistäkin aiheista keskustelemiseen. On vain syytä muistaa, että tilanteiden turhat kärjisty miset ovat myös vältettävissä, ja siinä piilee Erätauon mahdollisuudet.

Viesti #4: Moniäänisyys

Moniäänisyydellä tarkoitetaan ennen kaikkea aikaisemmin mainittujen todellisuuksien peräänkuuluttamista, ei niinkään muutamaa keskenään ristiriidassa olevan mielipiteen esille nostamista. Erätauko-dialogissa pyritään ymmärtämään keskusteltavaa aihetta mahdollisimman hyvin siten, että asetelma tukee jokaisen osallistumista keskusteluun. Tällöin pinnalla ja jo tiedossa olevien ajatusten lisäksi tulee sanoitetuksi myös ne muuten helposti pimementoon jäävät ajatukset ja näkökulmat. Näin saamme siis kaikkia koskettavan ja kenties todenmukaisemman käsityksen itse aiheestakin.

Kutsuessa ihmisiä mukaan moniäänisyys voidaan huomioida pohtimalla taustatekijöitä ja eri nimittäjiä, kuten miltä paikkakunnilta tai mistä kaupunginosasta kutsutaan mukaan tai minkä ikäisiä henkilöitä kutsutaan mukaan. Moniäänisyys tarkoittaa siis Erätauon yhteydessä sitä, että helposti tunnistettavissa jo valmiiksi aiheesta äänessä olevien sijaan kiinnitämmekin kutsuessa entistä enemmän huomiota kaikkiin heihin, keitä keskusteltava aihe koskettaa, mutta ketkä jäävät tavallisesti keskustelun ulkopuolelle. Kyse ei ole siis siitä, että käännämme selkämme jollekin, vaan siitä, että tunnistamme ja pyydämme mukaan isomman joukon. Näin rakennamme myös todenmukaisempia käsityksiä aiheista ja ilmapiireistä. Näin viemme tilaa ja voimaa olettamuksilta.

Lainasanat

Erätauon yhteydessä puhutaan useasti arkikielisemmin ilmauksin ja lainasanoja välttäen. Esimerkiksi dialogin fasilitoinnin sijaan kuulet puhuttavan keskustelun ohjaamisesta. Ohjaajakoulutus on kuitenkin oiva paikka pysähtyä myös Erätauko koskettavien käsitteiden ääreen ja oppia niiden yhteydestä menetelmään, sillä silloin opimme lisää myös itse menetelmästä.

Dialogi

Erätauko on menetelmä, jonka ytimessä on eri keskustelumuodoista dialogi. Dialogin määritelmä kuuluu Erätauon työssä näin:

”

Dialogi on rakentava ja tasavertainen tapa keskustella, jossa tähdätään toisten ymmärtämiseen, mutta ei yksimielisyyteen. Parhaimmillaan dialogissa syntyy ennalta-arvaamattomia oivalluksia ja uutta ajattelua. Dialogissa luodaan luottamuksellinen ilmapiiri ja syvennetään ymmärrystä aiheesta kuin aiheesta.

Dialogi eroaa siis keskusteluna väittelystä ja neuvottelusta. Kun puhumme dialogista, puhumme keskustelusta, jossa on eri tavoite kuin voittaminen tai sopimukseen pääseminen. Erätauossa tavoite on aina syvemmän ymmärryksen rakentaminen.

Fasilitaattori eli ohjaaja

Erätauko-keskustelun ohjaamisessa on kyse keskustelun fasilitoinnista. Voimme ajatella karkeasti siten, että sen sijaan että keskustelua 'vedetään' tai johdetaan kenenkään toimesta, keskustelulla on ohjaaja, joka palvelee hetkeä. Ohjaaja tukee yhteisen ajattelun ja keskustelun syntyä esittämällä yhteisiä kysymyksiä, jakamalla ja rajaamalla puheenvuoroja. Ohjaaja on olennainen osa Erätauko-keskustelun rakenteellisuutta. Keskustelun syntyminen ja/tai "onnistuminen" ei ole yksinomaan ohjaajan vastuulla, vaan vastuu keskustelusta on jaettu kaikkien osallistujien kesken. Ohjaaja tukee keskustelua.

Erätauko-säätiön ohjaajakoulutukset

Kuten jo aikaisemmin todettu, iso osa Erätauko-säätiön ohjaajakoulutuksista on kestoaltaan 1.5 päivän (9.5h) mittaisia. Koulutus sisältää tavallisesti ennakkotehtävän sekä välitehtävän.

Ennakkotehtävänä osallistujat saavat etukäteen luettavaksi seuraavat Erätauko-menetelmää koskevat tekstit:

- ① Dialogi vahvistaa demokratiaa
- ① Erätauko joustaa ja muokkautuu tarpeen mukaan kuin barbabapa
- ① Yllä mainittujen lisäksi osallistujille toimitetaan heidän taustoja tai toimintaympäristöjä huomioiden 2-3 Erätaukoaiheista uutista ja/tai käyttäjäkokeemusta. Osallistujille toimitetaan myös Erätauon esittelyvideo, joka tukee niin ikään virittäytymistä koulutukseen.

Välitehtävä on oman Erätauko-keskustelun suunnittelu ja ohjaaminen, jotta kaikki koulutettavat pääsevät mahdollisimman nopeasti ohjaamisen makuun. Keskustelun keston tulee olla vähintäänkin 45 min. Koulutuspäivien välissä on tavallisesti 2-5 viikkoa, jotta osallistujilla on riittävästi aikaa toteuttaa oma keskustelu. Erätauko-ohjaamisesta oppii parhaiten sitä tekemällä. Osallistujia pyydetään toimittamaan kouluttajalle ennen koulutuksen toista osiota kevytmuotoinen kirjaus, jossa he kuvailevat kokemusta keskustelun toteutuksesta. Kirjauksessa pyydetään kertomaan erityisesti seuraavista välitehtävää koskevista asioista:

Keskustelusta yleisesti

Mikä oli keskustelun aihe? Miten ja miksi aihe valikoitui? Kuinka monta osallistujaa keskustelussa oli? Missä keskustelu järjestettiin? Mikä oli keskustelun kesto?

Haasteista

Mitkä asiat osoittautuivat keskustelun järjestämisen kannalta haasteellisiksi? Entä mikä oli haastavaa itse ohjaamisessa? Tuliko näistä jokin itsellesi yllätyksenä?

Myönteisistä asioista

Mikä tuntui keskustelun järjestämisen kannalta hyvältä ja/tai helpolta? Entä ohjaamisen? Liittyikö näihin yllätyksiä?

Erätauko-säätiö toteuttaa ohjaajakoulutuksia sekä läsnä -periaatteella, että etäyhteyksin. Vältämme sellaista toteutustapaa, jossa osa osallistujista olisi paikan päällä ja osa etäyhteyksin. Pohjaamme tämän sekä säätiön omiin, että kouluttajaverkostostamme kuultuihin kokemuksiin. Mahdollisimman tasavertainen asetelma on Erätauon henkeä, ja tätä kannattaa vaalia myös koulutuksissa. Tasavertaista osallistumista ja koulutuksessa tavoiteltavaa "me-henkeä" luo myös niinkin yksinkertainen asia kuin osallistujamäärä. Säätiön koulutuksissa max. ryhmäkoko on 20 osallistujaa. Mikäli koulutus toteutetaan etäyhteyksin, ryhmäkoko on tavallisesti max. 15 osallistujaa.

Erätauko-säätiön ohjaajakoulutukset rakentuvat seuraavista osista:

1

Erätauko-menettelyn yhteiskunnallinen tarve

- ① Keskittymällä menetelmän yhteiskunnalliseen tarpeeseen ja ytimeen tarjoamme tärkeää tietoa niin menetelmän käytön tarpeellisuudesta, hyödyistä että mahdollisuuksista. Menetelmän tarvetta ja ydintä käsittelevässä osiossa nostetaan esiin oppaassa aikaisemmin mainitun kohdan, "sisällytä koulutukseeni kuitenkin aina nämä" -sisällöt. Sisältöjä avatessa hyödynnetään mm. Erätauko-säätiön ja YLE:n koordinoiman viisivuotisen Hyvin sanottu -hankkeen aikana toteutettuja kyselytutkimuksen tuloksia, sekä OECD:n Suomea koskevan luottamusarvioinnin tuloksia.

2

Erätauko-keskustelu osallistujien kesken

- ① Keskustelu toteutetaan aina mahdollisuuden mukaan, sillä koulutettava saa samalla omakohtaisen kokemuksen Erätauko-keskustelusta. Esimerkiksi yhteisöille järjestettävissä koulutuksissa on hyvä valita keskustelunaiheeksi sellainen, joka ei suoraan kosketa yksinomaan yhteisöä itseään tai liity heillä työstössä olevaan asiaan. Tällä tavoin pysytään Erätauko-ohjaajakoulutuksessa, eikä huomio siirry muihin asioihin.

3

Erätauko-keskustelun rakenne ja ohjaustoimet

- ① Erätauko-keskustelun rakenteen läpikäynnin yhteydessä voidaan havainnoida, että mistä palikoista edellinen keskustelu rakentui. Samanaikaisesti voimme käydä läpi vinkkejä käytännön ohjaamiseen. Sekä keskustelun toteutukseen että keskustelun rakenteen läpikäymiseen hyödynnetään yhtä säätiön sivuilta löytyvistä valmiista keskustelun käsikirjoituksista.
- ① Ohjaustoimista säätiön koulutuksissa keskitytään seuraaviin:
  - Osallistujien rohkaiseminen puhumaan omista kokemuksista
  - Hiljaiset äänet aktiivisiksi keskustelussa
  - Mitä tehdä, kun joku dominoi keskustelua?
- ① Osallistujia muistutetaan aina siitä, että kaikkia Erätauko-työkaluja ei tarvitse osata heti. Näihin kannattaa tutustua rauhassa. Pelisääntöjen, käsikirjoituksen ja keskusteluohjeen avulla pääsee jo pitkälle.

4

Erätauko-keskustelun ohjaamisharjoitus

- ① Yksi parhaiksi todettuja tapoja madaltaa koulutettavien kynnystä lähteä toteuttamaan omia Erätauko-keskusteluja on mahdollistaa ohjaamisen harjoittelu jo koulutuksen aikana. Ohjaamaan oppii parhaiten tekemällä sitä. Erätauko-säätiön koulutuksissa yksi iso ryhmä jaetaan pienempiin, noin 4-6 hengen ryhmiin, joista jokainen toteuttaa "harjoituskeskustelun" ryhmästä ilmoittautuneiden vapaaehtoisten ohjaajien ohjaamana. Harjoituskeskustelut toteutetaan valmiista aiheista ja säätiön suunnitteleminen valmiiden käsikirjoitusten pohjalta, jota ohjaaja voi seurata sanasta sanaan. Kestoltaan harjoituskeskustelu on 45 - 60 min.

5

Välitehtävän purku:

- ① Kaksiosaisen koulutuksen toisessa osassa keskitytään toteutettujen Erätauko-keskustelujen purkuun. Tämä tehdään usein niin ikään dialogissa, jotta osallistujilla on mahdollisuus pohtia ensimmäistä ohjaamiskokemustaan yhdessä. Sen sijaan, että kukin osallistuja pitää yhteenvedon toteuttamastaan keskustelusta, osallistuvat pohtivat dialogissa kysymyksiä kuten:
  - *Miltä tuntui lähteä ohjaamaan ensimmäistä Erätauko-keskustelua?*
  - *Mikä yllätti sinut keskustelua ohjatessa?*
  - *Mitkä olivat tärkeimmät oppisi ja oivalluksesi ensimmäisen ohjaamiskerran jälkeen?*

6

Palautteen kerääminen:

- ① Koulutuksen viimeinen osio on palautteen kerääminen. Erätauko-säätiö hyödyntää tässä yksinkertaista sähköistä palautelomaketta, joka jaetaan osallistujille kunkin koulutuksen päätteeksi, joko sähköpostin välityksellä toimitetun linkin, tai QR-koodia hyödyntäen siten, että osallistujat ovat vielä samassa tilassa. Palautetta kannattaa kerätä, jotta tiedetään, että mikä koulutuksessa koetaan hyväksi ja toimivaksi, mikä puolestaan ei. Palautteen kerääminen auttaa siis kehittämään koulutuksia eteenpäin.
- ① Erätauko-säätiön toimintaa ohjaavat tietty tarkoitus ja tähän liittyvät strategiset tavoitteet. Koska säätiö pyrkii toiminnallaan tukemaan mm. Erätauko-menetelmän käyttöönottoa ja lisäämään entistä useamman ihmisen osallistumista yhteiskunnalliseen keskusteluun, mitataan koulutusten onnistumista pyytämällä osallistujia arvioimaan asteikolla 1-4 sitä, kuinka suurella todennäköisyydellä kukin toteuttaa oman keskustelun tulevien kuukausien aikana. Tämän lisäksi osallistujia pyydetään arvioimaan koulutuksen antia, mitä tulee sellaisten äänten mukaan kutsumiseen, ketkä eivät tule tavallisesti kuulluiksi yhteiskunnallisessa keskustelussa, sekä sitä, että minkälaiset eväät koulutus tarjosi menetelmän hyödyntämiseen osallistujan omassa toimintaympäristössä. Osallistujat antavat myös yleisen arvosanan asteikolla 1-5. Avoimien kommenttien kautta osallistujat voivat kertoa syvemmin kokemistaan kehittämisen paikoista, hyväksi koetuista asioista ja yleisistä pohdinnoista.
- ① Palautteen antaminen voi siis olla mahdollisimman helppoa ja vähän aikaa vievää.

Erätauko-säätiön koulutuksissa pyritään yhdistämään riittävä määrä teoriaa sekä käytäntöä. Sisältö on suunniteltu kuitenkin se mielessä pitäen, että mitä enemmän ohjaa keskustelua, sitä enemmän oppii itsestään sekä keskustelijana että ohjaajana. Kenenkään ei siis tarvitse kokea painetta olla "valmis" yhden koulutuksen päätteeksi. Siinä missä Erätauko-keskustelu saattaa toimia jollekin "sisäänheittona" dialogimaailmaan, voi ohjaajakoulutus toimia tarvittavana sysäyksenä ohjaamiselle.

Mistä Erätauko-keskustelu rakentuu?

Erätauko-säätiön koulutuksissa kuulee usein mainittavan, että *“Erätauossa on kyse yksinkertaisten palikoiden kasaamisesta, mutta joista meidän ei kuitenkaan tulisi tinkiä.”* Alla olevassa kuvassa näet, että mistä yksittäinen Erätauko-keskustelun hetki koostuu.

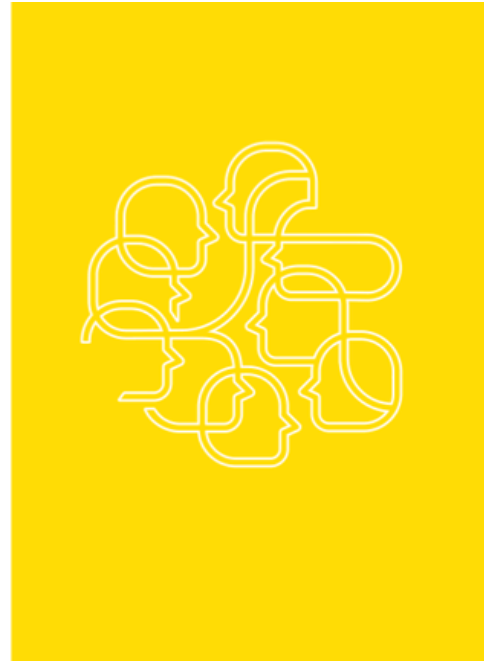
ERÄTAUKO-MENETELMÄ

Puolirakenteellisuus = kaikki mikä tukee keskustelun toteutumista sen tavoitteen mukaisesti.

- keskustelun ohjaaja (fasilitaattori)
- keskustelun tavoitteen kirkastaminen
- rakentavan keskustelun pelisäännöt
- yhteinen keskustelu
- oivallukset (reflektointi)
- +
- luottamuksellisuus ellei toisin sovita

Kun yllä olevat toteutuvat olet Erätauko-keskustelussa.

ERÄTAUKO

Mitä muuta?

Pidäthän mielessä, että kaikki Erätauko-säätiön [kotisivuilta](#) löytyvä materiaali on vapaasti hyödynnettävissä myös koulutuksissasi. Mikäli siis tahdot käsitellä koulutuksessasi perinpohjaisesti jotain tiettyä ohjaustoimea, tai käydä läpi esimerkiksi käytännön toteutukseen, kuten tilaan tai etäyhteyksin toteutettavaan keskusteluun liittyviä asioita, niin etsi ja tarjoa vastauksia [Erätauko-työkaluista](#). Löydät Erätauko-säätiön kotisivuilta myös kattavasti [esimerkkejä menetelmän hyödyntämisestä](#) vuosien varrella. Erätauko-työkaluja luodaan aina tunnistetun tarpeen mukaan ja tarvittaessa yhteistyössä muiden kanssa.

Erätaukoa koskettavia tai muuten menetelmän kannalta merkittäviä julkaisuja päivitetään säätiön kotisivuille. Julkaisujen sisältöä voi hyödyntää koulutuksissa esimerkiksi menetelmän yhteiskunnallisesta tarpeesta puhuttaessa. Näin pysymme aina tuoreen tiedon äärellä.

Loppusanat

Koska kyse on uusien Erätauko-ohjaajien kouluttamisesta eikä Erätauko-menetelmän myynnistä, Erätauko-ohjaajakoulutusta kannattaa tarjota ennen kaikkea jo valmiiksi menetelmän hyödyntämisestä innostuneille. Tämä johtaa kokemuksemme mukaan suuremmalla todennäköisyydellä myös keskustelujen toteutumiseen. Ja siitähän Erätauossa on kyse - keskustelun lisäämisestä yhteiskunnassa.

